

**LICHENEN VAN DE VOORJAARSEXCURSIE,
29-30 APRIL 1989 NAAR NOORD-BRABANT**

door Andre Aptroot

De voorjaarsexcursie 1989 naar Noord-Brabant stond voor de aanwezige lichenologen (Han van Dobben, Pim v.d. Knaap, Leo Spier en mijzelf) in het teken van de onopvallende korsten. Het gebied leende zich hier goed voor, want er was weinig groots en spectaculairs te vinden.

De eerste dag werd uitgebreid gekeken in de bossen tussen Boxtel en Best, waarvandaan in het Rijksherbarium nog *Usnea* exemplaren van ongeveer een halve meter, behorende tot meer dan vijf soorten, te bewonderen zijn. Er werd nu geen sprietje *Usnea* meer gevonden. De eiken waren echter nog steeds wel enigzins bekorstmost, en dit leverde de volgende soorten op:

Veldersbos, op *Quercus*, 152.0 396.0: *Micarea nitschkeana* (steriel materiaal, gedetermineerd door Dr. B.C. Coppins; dit was een korst die in het veld voor een *Trapeliopsis* werd gehouden),
id., 151.9 395.4: *Chaenotheca chrysocephala* (met ap.),
Micarea prasina,
Lecanactis abietina,
Lepraria incana,
Lepraria lobificans (niet in de checklist, al wel eerder gevonden)
id., 151.2 395.4: *Lecanora subfuscata*,
Strangospora pinocola,
id., op beton, 151.2 395.7: *Verrucaria muralis*,
Verrucaria maculiformis.

's Middags zijn we over de Kampinasche Heide gelopen, waar we bij het Zandbergsvan op Pinus stobben een redelijk ontwikkelde epifytenvegetatie aantreffen, overigens zonder zeldzaamheden. Als karakteristieke soort voor op hout was *Lecanora saligna* aanwezig.

Zondag zijn we naar de omgeving van Budel gegaan, om daar op de vervuilde fabrieksterreinen op zoek te gaan naar onopvallende korsten. Dit bleek en groot succes en we hebben uren op de grond gelegen om allerlei soorten fertiel te vinden. Verder zijn er nog wat muurtjes en dergelijke onder de hamer gevallen, wat ons uiteindelijk nog op een notitie door de bewakingsdienst kwam te staan. Men zij hierbij gewaarschuwd: aanmelding bij een of ander hoofdgebouw wordt gewaardeerd bij een volgend bezoek. Men had overigens geen bezwaren tegen het verzamelen op zich. Het bijzondere van deze excursie was dat er op allerlei ongebruikelijke substraten korstmossen werden gevonden, waarschijnlijk mogelijk gemaakt door de alles overheersende vervuiling met zware metalen.

Met een ! zijn alle vondsten benadrukt op substraten die niet in de checklist voor de betreffende soort worden vermeld. Het zijn er verbazend veel. Tenslotte is natuurlijk vermeldenswaard de vondst van twee onbeschreven soorten *Micarea*, die daar overigens al eerder werden aangetroffen.

Budel, Dorplein, 170.4 360.0 op ijzer: *Acarospora smaragdula*, !

Trapelia obtegens, !

Stereocaulon nanodes, !

id., op V-snaar: *Micarea* sp. (onbeschreven verwant aan *denigrata*),

id., op sintels: *Stereocaulon nanodes*,

Stereocaulon vesuvianum,

Trapelia obtegens,

Trapelia coarctata,
Acarospora smaragdula,
Acarospora versicolor (door C. Roux als *fulvoviridis*
gedetermineerd),
Lecidea erratica,
id., op vervuilde grond: *Cladonia coccifera* s.l.
(*diversa*),
Cladonia rei,
Cladonia macilenta s.l.,
Cladonia humilis,
Placynthiella uliginosa (de meerderheid, ook de
'perithecia', wat in werkelijkheid jonge
apothecien waren. Deze soort is nogal zeldzaam en
niet hetzelfde als *P. icmalea*, die vroege *Lecidea*
uliginosa werd genoemd),
Stereocaulon nanodes,!
Stereocaulon vesuvianum,!
Veizdaea leprosa (alle lichtgroene thalli),
Trapelia obtegens,!
Micarea sp. (een andere, ook onbeschreven soort),
Leucoscypha rutilans (een ascomyceet),
id., op beton: *Candelariella aurella* (met en zonder
thallus),
Lecanora dispersa,
Lecanora hageni,
Lecanora flotowiana,
Lecanora muralis,
Stereocaulon nanodes,!
Caloplaca lithophila,
Caloplaca holocarpa,
Verrucaria muralis,
Verrucaria maculiformis (leek op een '*Scoliciosporum*'
in het veld),
niet verzameld: *Physcia caesia*,
Phaeophyscia nigricans,
Xanthoria parietina,
Caloplaca citrina,
Buelia punctata.

id., op hout: *Acarospora smaragdula*,!
Stereocaulon vesuvianum (met ap. en met cephalodia),!
Micarea denigrata (de echte deze keer),
Trapelia coarctata,!
Lecidea fuscoatra,!
Lecanora conizaeoides.

Alle materiaal is bewaard in het persoonlijk herbarium van de auteur, met enkele duplicaten in Berlijn, Utrecht en herbarium v.d. Boom.

SUMMARY

The lichenological party of the 1989 spring excursion concentrated on two areas in the province of Noord-Brabant. In the Veldersbos area between Boxtel and Best, formerly known as the place where 50 cm long Usnea thalli were collected, not a single Usnea was found now. Instead several crusts were collected. In a heavily polluted area near Budel lichens were collected on all kinds of substrates, including iron and a transmission cable. Many species (indicated with !) were found on substrates on which they were formerly not known from the Netherlands (see Dutch checklist). Surprisingly two undescribed Micarea species are present in this area.